

Tionde Flygflottiljen i Malmö - en tid värd att minnas

Jag har här försökt se tillbaka på den tid F10 var förlagd till Malmö 1940-45. Det blir en rad minnen som i regel mera allmänt berör tjänsten men som ibland också är lite mera detaljrade. Tiden har gått fort. Det är nu över 40 år sedan och naturligtvis kan minnet ibland svikta men jag tror ändå att dom som var med kan intyga att så här var det.

I varje människas liv finns det vissa särskilt händelserika dagar som man därför väl minns. Ofta kan det som då inträffar innebära stora förändringar i sättet att leva.

Den 1/11 1937 då jag började militärlivet på F5 är en sådan dag, den 28/10 1940 min första tjänstgöringsdag på Tionde Flygflottiljen är en annan. Jag började alltså militärlivet på F5. Ljungbyhed låg bara c:a 3 km från den lilla byn Bonarp där jag är född. Jag hade därför sett flygplan starta och landa så långt tillbaka jag kan minnas. Drontar, Albatross och Tomelisa är några av de äldre som jag väl minns. Sedan kom alla de andra. Det första flygplan jag var mekaniker på var en Sk6 Heinkel med en Sidley- Puma motor som vid varje flygning stänkte ne planet helt med olja. Den var vattenkyld. År 1936 såg jag de första B3:Orna . Dom kom nya från Tyskland. Man tyckte dom var otroligt stora och imponerande.

I regel gick ju flygningarna lyckligt men redan innan jag började på F5 hade jag sett många olyckor. Både lyckade och misslyckade fallskärmshopp, flygplan som kolliderat, flygplan som nödlandat.

Det var spännande att passera genom vakten den första dagen. Allt var nytt och annorlunda och skiljde sig helt från det civila livet. På den tiden betydligt mer än nu. Disciplinen var stenhård. Det rådde ordning och reda i allt. Överste Aage Lundström var flottiljchef, en fin människa lite faderlig för alla och mycket outyckt. Kapten Schultz var divisionschef, en officer av den gamla stammen med stor respekt och som verkligen kunde ge order men ändå med hjärtat på rätta stället. Löjtnant Bunke, den store fotbollstjärnan i HIF och med egen sportbil med sufflett var chef för vår skola. Bil hade på den tiden bara några av officerarna och det var väldigt fint. Den som man beundrade mest av alla var ändå furir Mårtensson som var min gruppchef och därmed mitt närmaste befäl. Han var lång och svarthårig och såg ~~mycket~~ mycket trevlig ut. Han kunde allt, var korrekt och rättvis. Han var ett verkligt bra föredöme som vi alla såg upp till.

Tiden på F5 gick fort. Vi avverkade rekryterings- och korpralskola och när tyskarna ockuperade Danmark den 9 april 1940 hade furirskolan börjat. Dagarna därefter blev dramatiska. F5 skulle evakueras. Vi fick order att packa all vår utrustning och på kvällen den 9 april avgick ett tåg till okänd ort. Namnen på alla jvstationer var överfäktade varför det var svårt att lokalisera sig. Så småningom skedde avlastning i Örebro som alltså var slutmålet. Nu följde en spännande tid. Efter några nätter på olika ställen i staden förlades vi slutgiltigt på 13. Beredskapen var hög. Vi fick snabbutbildning på nya kulsprutor. ~~Riksdag~~ Det gick rykten då och då att tyskarna hade påbörjat anfall mot vårt land eller att Sverige erhållit olika ultimatum ^{son} om dessa ej bifölls skulle betyda krig. Vi fick därför ofta sitta i högsta beredskap på lastbilar för att snabbt kunna rycka ut till försvar av vissa vägar och broar. Som väl var inträffade ju ingenting. Istället blev läget efter några månader något lugnare och mera stabilt. Vi fick då återvända hem till Jjungbyhed.

En ny jaktflottilj skulle sättas upp. *alt*
 Redan i Örebro hade uppgifter kommit om en ny jaktflottilj som skulle förläggas till Malmö och att det befintliga flygfältet vid Bulltofta skulle utnyttjas. Man behövde personal av olika kategorier. Det kom efter hand mera säkra besked. Vi började fundera på att söka förflyttning. Krigsflygplan - närmare kriget - Malmö en storstad - allt verkade nytt och spännande. Ansökan lämnades in och beviljades. När jag säger " " kan jag nämna namnen på några av mina närmaste kamrater som följde med från
 F5: 89 Carlsson

102 Areskoug

118 Åkesson

Själv hade jag nummer 142

Från F4 kom 105 Herbertsson

Alla har tjänstgjort på F10 i C:a 30 år

Den 27 oktober var sista dagen på F5. Det var klart lite vemodigt. Man hade trivts bra och kände allt befäldat. Det kändes i varje fall tryggt att några av ens bästa kamrater skulle följa med. Den 28 oktober började så ett nytt liv. Ja så var det faktiskt. Skillnaden var nämligen oerhörd. På F5 fanns ju allt och allt gick i säkra invanda rutiner även om kriget på slutet ändrat på en del.

Vi hade fått order att anmäla oss på Kirsebergsskolans militärexp. Skolan låg på de s.k. "Backarna", en stadsdel i östra delen av Malmö. I nästan varje stad finns det bostadsområden som anses finare att bo än andra. "Backarna" hade ej det bästa anseendet. Där fanns ej heller särskilt

vacker bebyggelse eller storslagna parkanläggningar. Husen var ofta äldre så också Kirsebergsskolan och flera andra byggnader som Tionde flygflottiljen disponerade. På skolans första våning fanns expeditionen. Naturligtvis gjorde vi en korrekt militär anmälan för Fanj Svensson som var expuoff på 1. divisionen. På den tiden fanns ej kompanier vid FV. Nästa anmälan var för vår divchef Kapten Krock som också hade sin exp på Kirsebergsskolan. Han höll ett längre föreningsstal och framhöll särskilt att vi som befäl skulle föregå med gott exempel i alla sammanhang och att vi skulle vara modiga om kriget skulle komma. Vi kunde alltid lita på Herren och av ~~Herrens~~ Honom skulle vi få en hjälpende hand. Att han yttrade sig så berodde på att han var mycket religiös och en starkt troende pingstvän. Då jag befordrades till furir fick jag en bibel med följande minnesord inskrivna av honom själv:

Furir Gunnar Nilsson

önskas Guds rika välsignelse

med 2. Tim 3:1-5

Malmö den 17/7 1943

B Krock

Sedan anmälningarna avklarats skulle vår utrustning kompletteras. Det mesta hade vi med från F5. Intendenturförrådet (tvättbytesförrådet) fanns i källaren på Kirsebergsskolan där Sergeant Windén förde befälet. Förvaltare Carlsson (Carleheden) var intendenturförvaltare, en man som alla hade mycket stor respekt för och som vi faktiskt var lite rädda för. Han var rätt bister och krävde absolut ordning och en perfekt skötsel av all utrustning. ~~Men~~ Han vågade så att säga läsa lagen både uppåt och nedåt när så krävdes. ~~Men~~ Vi var alla nöjda med de persedlar vi fick. På den tiden var uniformen försedd ~~med~~ med hög krage. Skjorta och slips kom långt senare.

Vad vi inte tyckte om däremot var vårt personliga vapen som vi fick utkvittera på vapenförrådet. Detta fanns på Malvia, en gammal fabriksbyggnad som också inrymde kök och matsal. På F5 hade vi karbin som personligt vapen nu fick vi gevär m/96. Karbinen lätt och smidig och perfekt för vapenrörelser under exercis. Geväret tungt och otympligt. Även vi korporaler fick bära vapen och marschera i ledet tillsammans med soldaterna vid all plutonexercis. Vi gillade inte geväret. Fanj Bjurhovd var vapen- och gasuoff.

Första kvällen i storstaden

Vi var unga och ogifta och pigga på nöjen. För oss var Malmö ett paradiset. Flygvapnet var oerhört populärt på den tiden. Isynnerhet flickorna gillade uniformen. Flickor fanns i tusental.

Första kvällen gick vi på café Cecil. Klädseln var uniform. Cecil var ett

flott ställa med salongsmusik och möbler i röd sammet. Detta var något helt annat än caféerna i Ljungbyhed. Flickor i passande ålder fanns det gott om. Här trivdes vi. På den tiden hade t.o.m. en korpral råd att både gå på café och krog allt som ofta, om man var ogift förstås. De som hade fru och barn fick snällt stanna hemma. På den tiden arbetade inte frun och en inkomst räckte inte till några utsvävningar.

Så småningom återvände vi till förläggningen. Spårvagnen stannade på Lunda- vägen alldeles i närheten av § skolan. Underbefälet utom furirena låg till en början på logement. När man var ung var det inga problem med nattsömmen. Man sov gott på sin halvmadrass.

En ny arbetsplats

Nästa dag marscherade vi efter uppställning och visitation på skolans gård till flygstationen c:a 2,5 km. Att vi skulle marschera var helt naturligt eftersom all förflyttning skedde så om man var mer än fem man. Vi underbefäl fick gå i ledet tillsammans med soldaterna. Detta var vi väl inte så glada för men vad kunde vi göra, ingenting för flottiljchefen hade så bestämt.

Det var naturligtvis spännade och intressant att komma till vår nya arbetsplats. Marschen gick förbi Beijers park där vi så småningom kom att delta i otaliga övningar av olika slag. Hangarområdet låg på höger hand intill Bulltoftavägen. Först passerades den s.k. Cubhangaren, en gammal plåthangar där några civila flygplan stod uppställda. Hangaren användes lite längre fram i tiden för flottiljens segelflygplan. Nästa byggnad utmed vägen var kanslihuset som ickså inrymde officersmäss på ena gaveln och uoffmäss på den andra. Byggnaden liknade en vanlig barack av den typ som förekommer på de flesta krigsflygfält ~~fast~~ fast något längre. Ingången var mitt på långsidan i riktning mot flygfältet. Omedelbart till vänster om ingången fanns en tfnväxel där Inga Rickman var telefonist under lång tid. Till vänster fanns också kassa och intendentens exp. Till höger låg flottiljexp och några småexp bl.a. flottiljadjutantens samt flottiljchefens exp.

Intill kanslihuset också utmed vägen låg vaktbaracken. Mellan dessa byggnader skedde all inpassering. Grindarna bevakades av vaktpost och kunde även övervakas av vaktchefen som hade exp på gaveln. Intill vaktbaracken fanns en mindre värmecentral och ytterligare c:a 30 m bort utmed vägen en liten nybyggd hangar. Jag har inget minne av vad denna användes till. *(Segelflygplan)* När vi passerade in genom grindarna och fortsatte rakt fram c:a 100 m låg de tre hangarna som alla var lika stora och lika utrustade. 1. div hangar låg till vänster närmast Bulltofta. Det var trähangarer med svart papptak. Man tyckte då att de var imponerande till det yttre. Inredningen var ~~starkt~~ däremot mycket enkel. Längst in fanns en lång arbetsbänk och även några

som var helt otillräckliga men som i alla fall höll temp över fryspunkten på vintern. På den tiden hjälpte det ej att klaga och ingen vågade heller. Vid innerväggen fanns även några mindre verkstadsutrymmen bl.a. för civila montörer som tilldelades varje div. Dessa montörer var specialutbildade på som el- instrument- flygplan eller motormontörer och kunde avacera till exempelvis tyghantverkare och verkmästare.

Utmed innerväggen hade även divisionens tyghantverkare sin lilla exp. Han var teknisk expert som gav anvisningar vid felsökning och reparationer. Där fanns även en mindre oljebod för ~~smörjoljor~~ smörjoljor, fett, tvättfotogen m.m.

Samtliga dessa utrymmen var relativt bra uppvärmda ^{men} ej några uppehållsplatser för mekpersonal.

Mellan kanslihuset och hangarena fanns gräsplaner och grusgångar. På en gräsmatta i mitten stod en klocka på en fyrkantig pelare. Den var väl synlig åt alla håll och det gällde att passa alla tider exakt. Intill varje hangar låg en expeditjonsbarack med en liten lektionssal, hangarexp och några små exputrymmen för det högre divbefälet bl.a. för divchef och stationsuoff. Det fanns även en gemensam skolbarack med två lektionssalar.

Framför hangarena låg en stor asfalterad platta med nedfart till fältet vid 3.div hangar där plattan också var brädast.

Flygfältet var ett gräsfält utan några startbanor. Det hade en jämn och bra yta men var omgivet av höga gräsbevuxna kanter eller av bebyggelse som låg mycket nära fältgränsen. Detta gjorde att start- och landning försvårades vid vissa vindriktningar särskilt för de större och tyngre flygplanen och om besättningen ej tidigare ~~hade~~ besökt Bulltofta. Så var ju fallet med de stora bombplanen som nö~~l~~andade under kriget.

På andra sidan fältet låg vad vi kallade "Bomben" som var ett amförråd. Det liknade en gräsbevuxen kulle och hade dörrar i riktning mot fältet. Här förvarades huvudsakligen flygplan-amm som levererades obandad och som således måste bandas av mekpersonalen. Även handvapenam fanns här. Att arbeta på "Bomben" var alltid populärt eftersom det skedde i något friare former. Som tidigare framgått fanns det inte någon egentlig uppehållsplats eller "fikarum" för mekpersonalen. Man fick då det ej flögs vistas ute bland flygplanen. Vid flygning följde man med sitt flygplan till fältkanten och uppehöll sig där hela tiden. Passen var korta och man visste aldrig i förväg om ett fpl landade p.g.a. fel. Detta inträffade ofta varför man alltid måste vara beredd att vinka in sitt fpl. Vid dåligt väder kunde man gå in i en fyrkantig "låda" och taga skydd. Denna upl var den mest provispriska som tänkas kan. Det var bara att godtaga vad befälet hade ordnat och bestämt.

För den personal som hade beredskap (roteberedskap) fanns det en buss som uppehållsplats. I denna fanns enkla träbriksar. De sista åren även en liten avbalkning för en telegrafist som lyssnade på luftläget i svensk och tysk radio. Ofta var det telegrafist Amméus som satt där. Han var känd av alla och var mycket frispråkig och bullrande.

Något marketenteri fanns det ej i hangarområdet. I den gemensamma skolbaracken kunde man dock köpa en enkel "fika". Kaffe och bullar skickades ner från det ordinarie marketenteriet vid Lundavägen.

Sådan var i stora drag vår huvudarbetsplats. Utbildning och övningar bedrevs emellärvid även på andra ställen som jag återkommer till.

Hur såg då en normal arbetsdag ut för flertalet underbefäl och vpl. Oftast ungefär så här.

Ernman Nilsson